

Direkcija
Sektor za informiranje in odnose z javnostmi
Miklošičeva cesta 24
1507 Ljubljana

Tel.: 01 30 77 200
Fax: 01 23 12 182
E-pošta: di@zzzs.si
www.zzzs.si

SPOROČILO ZA JAVNOST!

Stališče ZZZS do predloga omejitve osnove za plačilo prispevkov za obvezno zdravstveno zavarovanje iz Predloga zakona o debirokratizaciji

Ljubljana, 8. april 2021 – Skupščina Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju: ZZZS) je na današnji izredni seji sprejela sklep, da ne podpira Predloga zakona o debirokratizaciji v delu, ki se nanaša na uvedbo socialne kapice. Sestavni del tega sklepa je obrazloženo stališče do predloga omejitve osnove za plačilo prispevkov za obvezno zdravstveno zavarovanje iz navedenega predloga zakona, ki ga Skupščina ZZZS posreduje Državnemu zboru Republike Slovenije in Vladi Republike Slovenije. Zaradi uvedbe t.i. socialne kapice bi namreč znašal izpad prihodkov ZZZS v letu 2022 44,7 milijona evrov oziroma 65 milijonov evrov, če so s predlogom zakona mišljeni tudi prejemki, ki so izplačani poleg redne mesečne plače. Vir za nadomestitev tega izpada v zakonu ni opredeljen. Prav tako niso opredeljene posledice tega izpada za uresničevanje pravic v obveznem zdravstvenem zavarovanju. Z uvedbo socialne kapice se v sistemu obveznega zdravstvenega zavarovanja ruši načelo solidarnosti, pravičnosti financiranja oziroma prispevanja skladno z zmožnostmi posameznika, kar bi povečalo relativno breme financiranja na zavezanca z nižjimi prihodki, vse navedeno je poglobljena vrednota sistema obveznega zdravstvenega zavarovanja v Sloveniji.

Vlada Republike Slovenije je dne 19.3.2021 Državnemu zboru Republike Slovenije posredovala v obravnavo in sprejem Predlog zakona o debirokratizaciji. Predlog zakona predvideva tudi uvedbo t. i. socialne kapice, t.j. omejitev obračunavanja in plačila prispevkov za socialno varnost (obvezno zdravstveno zavarovanje, pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zaposlovanje in starševsko varstvo) nad določeno višino prejemkov, konkretno, ko osnova za plačilo prispevkov preseže bruto 6.000 evrov. Predlagana uvedba socialne kapice za prispevke za obvezno zdravstveno zavarovanje (v nadaljevanju: OZZ) po mnenju ZZZS ni primerna zlasti z vidika načela solidarnosti in vpliva na nadaljnje nemoteno zagotavljanje pravic zavarovanih oseb iz OZZ najmanj v obsegu, kot so te pravice določene v veljavnem sistemu OZZ.

Predlagana uvedba socialne kapice tudi za prispevke za OZZ ruši načelo solidarnosti to je, da vsak posameznik oziroma zavarovanec prispeva glede na svoje zmožnosti (od svoje različno visoke bruto plače plača prispevke za obvezna socialna zavarovanja v enakem odstotku) in koristi pravice iz OZZ glede na potrebe (je solidarno upravičen do enake ravni pravic iz zdravstvenega zavarovanja ne glede, koliko te stanejo). Poleg rušenja načela solidarnosti, predlog socialne kapice ne spoštuje načela pravičnosti financiranja, v skladu s katerim se denar za zdravstvo zbira skladno z zmožnostmi posameznika, na primer progresivno v odvisnosti od dohodka. Zmanjšanje pobranih sredstev za OZZ vseh, ki bi socialno kapico presegli, bi pomenilo, da bi se relativno breme financiranja prevladalo na zavezanca z manjšimi prihodki in zmanjšalo obremenitev tistih z višjimi prihodki ob dodatni potrebi, da se izpad sredstev nadomesti, oziroma se ustrezno zmanjšajo pravice iz OZZ. Uvedba socialne kapice bi morala

slediti vzoru nekaterih drugih držav, ki poznajo t. i. »delno socialno kapico«, torej da omejitev osnove ne velja za zdravstveno zavarovanje. Razlogi za zgolj delno socialno kapico segajo od tega, da upravičenost do višine zdravstvenih storitev večinoma ni omejena navzgor, do tega, da gre pri zdravstvu za drugačno vrsto solidarnosti kot pri pokojninskem zavarovanju.

Predlagana uvedba socialne kapice bi morala temeljiti na finančni analizi njenega vpliva na vsa socialna zavarovanja, pri čemer bi moralo zakonodajno gradivo vključevati jasno in kolikor mogoče natančno finančno oceno vpliva na prihodek vsakega od obveznih socialnih zavarovanj. Ocena finančnih vplivov je v konkretnem primeru toliko bolj pomembna, saj gre za bistveno sistemsko spremembo pri plačevanju prispevkov za socialno varnost, ki ima neposreden vpliv na uveljavljanje pravic. Predlog zakona takšne ocene ne vsebuje, zato je že s tega vidika v neskladju z Resolucijo o normativni dejavnosti. Iz ocene ZZS (na podlagi podatkov Finančne uprave RS za leto 2020 o prejemkih, ki so bili izplačani skupaj s plačo) izhaja, da je število oseb, katerih osnova za prispevke za OZZ je presegla 6.000 evrov, 22.998, celoten skupen znesek osnov za prispevke za OZZ v delu, ki je presegel 6.000 evrov, pa znaša 309.657.324,41 evra. Skupni znesek vseh prispevkov za OZZ, plačanih iz dela bruto plač, ki je v letu presegel 6.000 evrov, znaša 41.918.910,13 evra. Ob trenutni makroekonomski (UMAR) oceni rasti prispevne osnove za leti 2021 (2,7 %) in 2022 (3,8 %) bi ocena izpada prihodkov ZZS v letu 2022 znašala 44,7 milijona evrov. Ta znesek pa bo še višji (okoli 65 milijonov evrov), če bodo iz osnove za plačilo prispevkov izvzeti prihodki iz delovnega razmerja, ki so izplačani poleg redne mesečne plače in izpolnjujejo pogoje socialne kapice.

Izpad fiskalnih prispevkov zaradi uvedbe socialne kapice tudi za prispevke za OZZ nikakor ne bi smel in ne sme povzročiti krčenja pravic iz OZZ ali zaviranja njihovega prilaganja napredku medicinske in druge stroke. Država bi morala ta izpad nadomestiti z drugimi fiskalnimi viri ali z notranjimi prerazporeditvami. Če naj bi se socialna kapica uvedla tudi za prispevke za OZZ, bi moral zato predlagatelj zakona nujno predlagati tudi način nadomestitve izpada prihodkov zdravstvene blagajne iz naslova prispevkov, saj ob starajoči populaciji in novih dražjih metodah zdravljenja in zdravilih ter posledično naraščajočih stroških za zdravstvo vsako zmanjšanje finančnih virov še dodatno oteži zagotavljanje ustreznih in dovoljšnjih pravic iz OZZ. Možna rešitev izpada prispevkov za OZZ je vsakoletno sprotno povečanje proračunskih sredstev za nadomestitev izpada prispevkov zaradi uvedbe socialne kapice ali sprejetje zakonske določbe o proračunskem kritju primanjkljaja zdravstvene blagajne (kot je zakonsko zagotovljeno financiranje pokojninske blagajne), ki bi zagotovil višjo stopnjo dolgoročne finančne stabilnosti ob hkratni diverzifikaciji finančnih virov. S tem bi Republika Slovenija povečala tudi delež proračunskih sredstev v vseh izdatkih za zdravstvo, saj po mednarodnih primerjavah izkazujemo nizek delež proračunskih virov za zdravstvo. Dodatna možnost nadomestitve izpada prihodkov iz prispevkov za OZZ zaradi uvedbe socialne kapice je prenos nezdravstvenih izdatkov, ki jih zdaj krije zdravstvena blagajna, na državni proračun (npr. Terciar I), kar je ZZS že večkrat predlagal in kar je ena od usmeritev Državnega zbora RS, določena v Resoluciji o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016-2025 »Skupaj za družbo zdravja«.

ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO
ZAVAROVANJE SLOVENIJE